

Ölni kell.

Irta: Dobos László.

A fekete városban esett a hó. A tél párnákat hintett az utakra, háztetőkre s a csillogó fehérségből még inkább kitetszett; hogy a város megvéntült. A házak kormos arca mogorva volt; barázdas és mosolytalan s ablakszemüket behúnyták. Aludtak: Vagy már meghaltak? Piros zszindelysapkájukat mintha lefúta volna a szél — csapzott, puha ősz hajuk szomorúságot hirdetett. Hiába, megöregedett a város. Zaja lecsendesedett, az emberek kicserélődtek, mindenki fáradt volt, unatkozott s aludni szeretett. Éjjel sem akadtak már léha bolondos dalolók, kik mogorvábbá bosszantják a sarki rendőrt; a lányok sem áhitoztak az ablakjuk alatt felcsendülő szerenádnak után; az uccákon csak itt-ott botorkált egy két késett-éjtszakai vándor. Mintha fiatalja nem is lett volna a városnak, csend volt.

A város végén a „Piros kakas“-ban is. Kopottan, s didergő fallakkal állt a hófuvásban, piros ablakszemei belepislogtak a sötétségbe. Éjjel után járt az idő, imbolygó árnyak botorkáltak ki ajtaján s hazamentek. Ezek is csendesen kiabálás nélkül. A fekete városban még a bor is megfagyott az emberekben.

Az ivóban már csak ketten ültek. Egy férfi és egy leány. Egy homályos sarokban gubbasztottak, a leány fázósan bújt a legényhez, aki hatalmas karjaival erősen szorította magához. Szótlapúl ültek, mocnás nélkül s bámultak a lámpa vörös fényébe. Néha megremegtek, összerázkódtak s ilyenkor fájó szorítással ölelkeztek össze s a legény hosszan megcsókolta a leány meleg puha száját. Azután tovább bámultak a szundikáló lámpába. A láng néha-néha sisteregve lobbant egyett.

Igy halunk meg mi is — susogta a leány — vergődve halunk el. Miért oltanak el minket János? — és sirni kezdett.

A nagy darab fickó mellére horgasztotta fejét s nem tudott szólni. Furcsa is volt a kérdés. S fájt erősen, hogy nem tudott vigasztaló szót szólni. Még csak egy gondolat sem ötlött fel agyában. Kábult, tehetetlen volt.

Fel szeretett volna ugrani, de valami keserű fájdalom bénává dermedtette. Úgy érezte, mintha élő, vérrrel telezített szivacs lenne a szíve s hogy valaki azt megmarkolja s kiszorítja belőle a vért; a sűrű fiatal vért. Azután vasmarok a tüdejét, torkát is megfogja s kiszorítja belőle a levegőt, majd a láthatatlan izzó tenyeret hirtelen az agyvelején érzi ... nem tud gondolkodni.

A leány ölébe hanyatlott a feje. S tudta, hogy meg kell halni, nincs kiút. De amint telezította arcát a leány zsongító illatával, érezte, hogy abban a pillanatban volna legszebb a halál, most kellene eldobni az életet, talán később már gyáva lesz. Hiszen úgy szerette az életét, különösen mióta magához láncolta Ezsébet beszédjének özönös, áradó szó-lavináival. Szépen, okosan tudott beszélni s tekergő életében sok szép órát szerzett ezzel a képességével. Szerelme elől nem térhetett ki

senki. Pedig bolondított mindenkit, amikor legszenvedélyesebben szerette valaki, otthagya, kinevette, máshoz ment. Csak Erzsébetnél nem tudott tovább menni. A délibáb-lelkű lány, ki ábrándszövegétől volt ugyan, de eszes — megbabonázta őt szépségével, tartózkodó, szemérmes és mégis mindent ígérő szerelmével. Dolgozni akart. Nem kapott munkát. Valamikor dolgoznia kellett volna, nem akart. Most akar és nincs rá mód. Erzsébet valami kéjes gyönyörrel várta a halált s ez bosszantotta. Ő látta a menthetetlen örök véget . . .

Nagy csoszogó lármával ormóttan tuskó-ember lódult be az ajtón. Csizmájáról hangosan döbökölte le a havat.

Teve! — sikított a lány s szemében rémült esdeklés, kétségbeesés tükröződött.

A zömök férfi megfordult. Széles vállú, erős embernek látszott, hatalmas felső-teste imbolygott rövid lábain. Hátát, mellét púp görccse csúfította. Meg sem döbbent a lány kiáltására.

Csakhogy látlak — mormogta — hát megjöttem, lássatok. Izmos karjaival hadonászni kezdett, hogy feloldódjék benne a fagy. Valóban lassan melegség járta át testét s szörmés bekecsét is ledobta magáról.

Beszédem van veletek — szól rekédten és letelepedett a piros abroszos asztal mellé. Erzsébet rebbenve nézett Jánosra, de az fel sem pillantott. Komoran bámult maga elé. Tudta, hogy leszámolás következik.

Tas Tamás a kocsmák púpos bölcse volt. Forró agyú, izzó fejű intellektuell, ki apró-cseprő tanácsadástól kezdve jelszavas szónoklatokon keresztül filozófiai tanításokig mindenben rendelkezésre állt a sűrű gőzű kocsmák lakóinak. Rút volt, de mindenki szerette, a lányok becéztek, a suhancok pedig csodálattal vegyes tisztelettel bámultak magas boltozatú, fénylő homlokára. „Tevé“-nek becéztek, mindenki ezen a nevéen ismerte. Ő határtalan gyűlölettel szívében élt közöttük. A szép férfiakat halálosan gyűlölte, mert azoknak ingyen hullott ölükbe az élet kincse, amit néki fájdalmas gyötrődéssel kellett megszereznie. Erzsébet volt az öröme, kincse. Gazdasszonyának a leánya, kit először gyermekemlékkel, azután regényekkel tanított az életre, végül határtalan szerelemmel vallomásokat írt számára. De két hónapig sem volt távol s Erzsébet elérkezett a meredek parthoz Jánossal. S ő nem akarta őket visszarántani. Sajgott, vérzett a szíve, de megbocsájto szót nem lett volna képes kiejteni. És azt gondolta — inkább legyen a halálé a lány, semhogy szennyes ujjú lédájául lássa. Amikor letelepedett az asztalhoz, valóban leszámoláshoz készült. De azután szemükbe nézett. És meglátta, hogy szemükben a halál fakul. Zsibbadt a szíve, valami lázas jószág áradt szét testében. A megkegyélmezés jósa.

— Hát mit akartok ti egymással — kérdezte azért Erzsébetet.

— Meghalunk — sirt fel Erzsébet.

— Meg fogunk halni — ismételté János. És felálltak. Összefogóztak. Szomorúan néztek a borozó púposra.

Meg fogunk halni — susogták egyszerre s arcukra a halál szépsége sápadozott. Lassan nyitották ki az ajtót. Erzsébet visszafordult.

Teve az asztalra borulva zokogott.

Amikor kábultságából Tas Tamás felrettent, halkan szedelődzködni kezdett. Kinn változatlanul hullott a hó. Ropogó szőnyegen járt, talpa alatt ritmikusan csikordult a hó s ő ezt a csendettépő reszelős muzsikát hallgatta. A harag teljesen visszagamolygott lelkében s meleg jóérzés töltötte el. Tudta merre menjen.

A hidon járt, dongott léptei alatt a korhadt deszka-palló. Egy lámpa sárga fénykörében egy ölelkező pár sziluettje feszült. Megismerte őket. Várt.

— Ne menjünk együtt — könyörgött a lány, ne lássuk egymás torzuló arcát. Engedj, eressz előre!

Hosszú remegő öleléssel búcsúztak. Sikoly nélkül hullott le Erzsébet a hidról.

Fenn táguló szemmel bámult János az eltávozott után. Megmarkolta görcsösen a híd korlátját. Remegett. Hirtelen megfordult és rohanni kezdett. Tamás karjai nyalábolták át a derekát. Szembekerültek mégis. Az egyik férfi, aki a lányért élt s a másik, akiért meghalt a lány.

— Hová tetted Erzsébetet? — susogta Tamás.

— Eressz! Eressz! — vonaglott a másik.

— Gyáva voltál! Meghalsz — hörögte a púpos.

— Eressz! Eressz! — ordította János — birkózni kezdett. Szuszogva, szótlán némán folyt a harc. János hirtelen a magasba emelte Tamást, akinek azonban ujjai közé siklott János nyaka. Egy iszonyú vinnyogás sikított az éjszakába s János teste elnyúlt puhasággal hanyatlott a híd korlátjára.

Tas Tamás kimerülten vánszorgott tovább a hidon. Mögötte elmaradt az ő helyrehozhatatlan, furcsa, döbbenetes múltja: a város, a loccsanó víz s a híd korlátján függő torz emberi hulla.

Esti nóta.

*Ifjuságom: — holdkorong,
— Az életen elborong,*

*Az öröm haj, — elkerül
A szívemen bánat ül...*

*Éldegélek nesztelen...
Meggínoz a szerelem.*

*Meggyötör a vágy, a dal...
— Hová lett a diadal?!*

RADVÁNYI SÁNDOR.